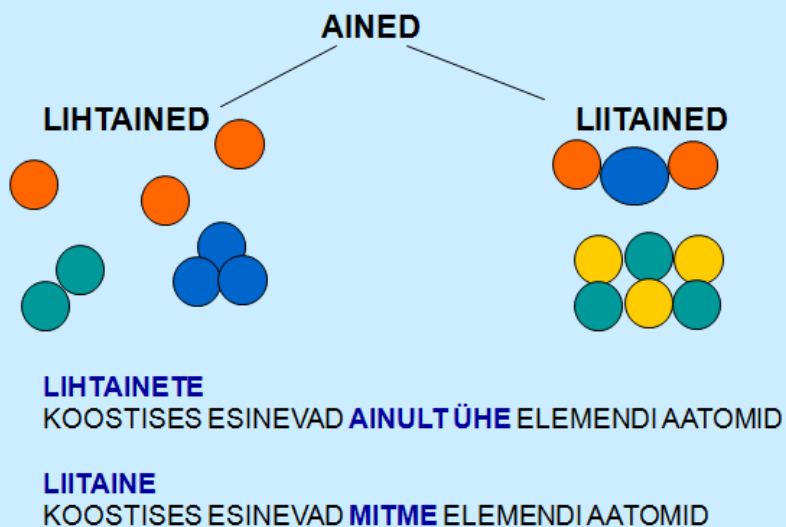
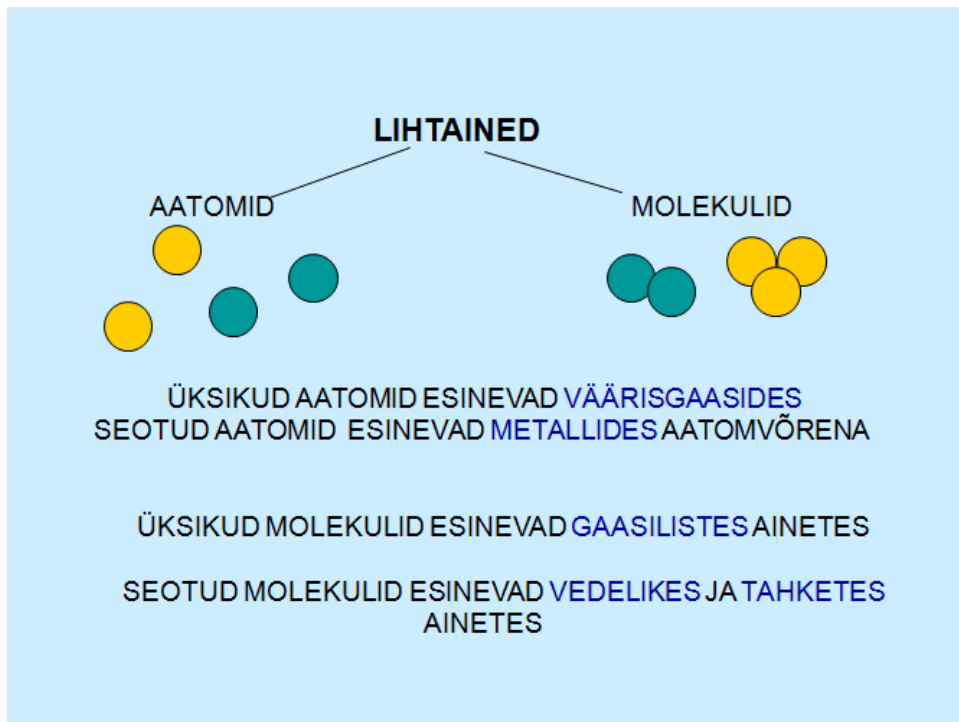

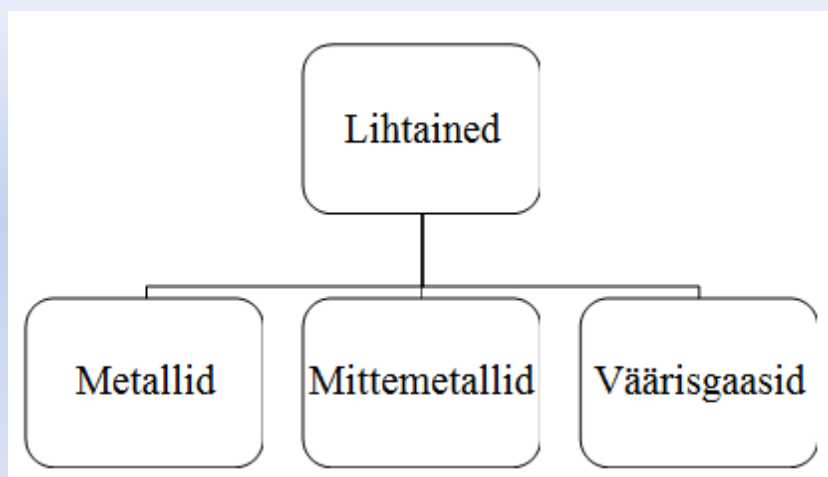
LIHT- JA LIITAINE. KEEMILINE REAKTSIOON. TASAKAALUSTAMINE

III veerand

Lihtainete liigitamine

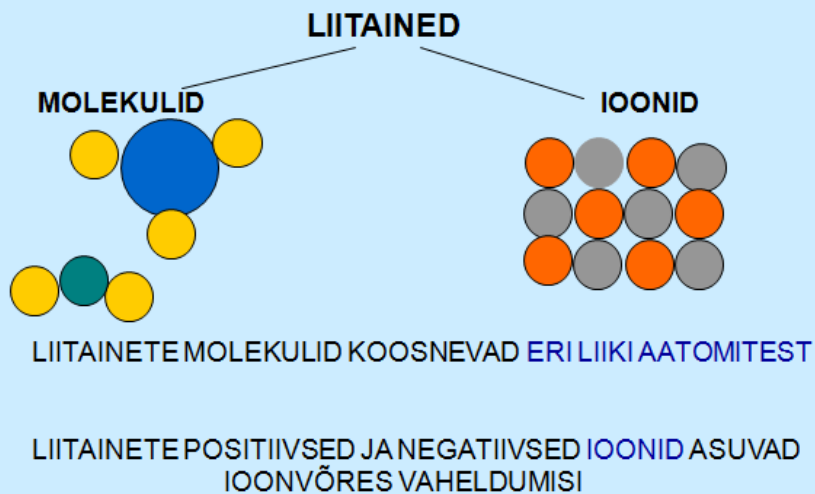
Lihtained

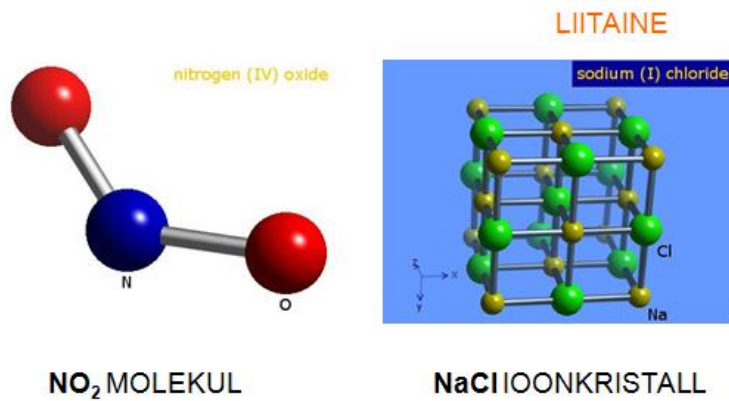
METALLID

- aatomite vahel metalliline side
- esinevad kristallidena

MITTEMETALLID

- aatomite vahel kovalentne side
- esinevad
  - üksikaatomitena (vääriskaasid)
  - molekulidena (O_2 , H_2 , N_2 , Cl_2 , F_2 , Br_2 , I_2)
  - kristallidena (C, Si)

Ühinemisreaktsioon

- Mitme aine ühinemisel tekib üks uus aine
- Energia enamasti eraldub
- $\text{Fe} + \text{S} \rightarrow \text{FeS}$

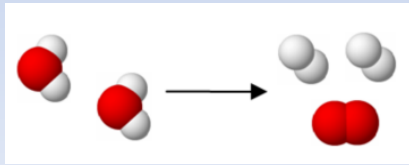
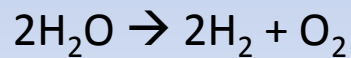
Keemilise reaktsiooni võrrand

- Keemilise reaktsiooni võrrand on reaktsiooni lühike üleskirjutus valemite abil

– vasak pool – **lähteained**

– parem pool – **saadused**

– nende vahel →

Osakeste arvu tähistamine

- O – 1 hapniku aatom
- 2O – 2 hapniku aatomit
- O₂ – 1 hapniku molekul → **Kaheaatomiline molekul!**
Sama: F₂, I₂, Cl₂, H₂, N₂
- 2O₂ – 2 hapniku molekuli
- CO₂ – 1 CO₂ molekul
- 2 CO₂ – 2 CO₂ molekuli
- H₂O – 1 vee molekul
- 2H₂O – 2 vee molekuli
- 2 CO – 2 CO molekuli → **Liitained ei ole aatomid!**

Võrrandi tasakaalustamine

- Iga elemendi aatomeid peab olema võrrandi vasakul ja paremal poolel võrdselt
- Kordaja valemi ees näitab reaktsioonis osalevate molekulide või aatomite arvu
- $C + O_2 \rightarrow CO_2$
- $C + 2H_2 \rightarrow CH_4$
- $N_2 + 3H_2 \rightarrow 2NH_3$

Lugemise järjekord:

- 1) Metall
- 2) Mittemetall
- 3) Vesinikud H
- 4) Hapnikud O